

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

**Πειραιώς 132,
118 54, Αθήνα**

Υπόψη: Δρ. Ν. Βασιλάκου / Προέδρου

Αθήνα, 16.09.2014

ΘΕΜΑ: «Δημόσια Διαβούλευση της πρότασης της ΡΑΕ για την αναδιοργάνωση του Μηχανισμού Διασφάλισης Επαρκούς Ισχύος (ΜΔΕΙ) στο Διασυνδεδεμένο Ηλεκτρικό Σύστημα της χώρας μας.»

Αγαπητέ κ. Πρόεδρε,

Ως νεοσύστατος Σύνδεσμος χαιρετίζουμε την προσπάθειά της Ρυθμιστικής Αρχής να οργανώσει εξ αρχής το Μηχανισμό Διασφάλισης Επαρκούς ισχύος (ΜΔΕΙ) βάσει των απαιτήσεων της Ελληνικής Αγοράς και του σχετικού ρυθμιστικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η προσπάθεια ανασχεδιασμού του ΜΔΕΙ αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για την δημιουργία ενός ορθολογικού πλαισίου λειτουργίας, το οποίο θα είναι απαλλαγμένο από τα προβλήματα και τις στρεβλώσεις τις οποίες δημιουργούσε το προηγούμενο πλαίσιο.

Θεωρούμε εκ των προτέρων δεδομένο ότι στην τελική πρόταση της ΡΑΕ θα ληφθούν υπόψη και οι επερχόμενες αλλαγές στην Ελληνική αγορά καθώς οδεύουμε στην εναρμόνισή της με τις απαιτήσεις του Target Model.

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Εμπόρων και Προμηθευτών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΕΠΗΕ) στα πλαίσια της ενεργούς και θετικής συμβολής του στα δρώμενα της Ελληνικής αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, στο επισυναπτόμενο κείμενο κάνει μια συνοπτική παρουσίαση των θέσεων του με σκοπό να προχωρήσει σε αναλυτικότερη παρουσίαση των προτάσεων του όταν η ΡΑΕ και ο ΑΔΜΗΕ ολοκληρώσουν τις απαραίτητες μελέτες και παρουσιάσουν τα απαιτούμενα στοιχεία.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για αναλυτική παρουσίαση και συζήτηση επί των θέσεων και προτάσεών μας.

Με εκτίμηση,

Κωνσταντίνος Αθανασιάδης
Πρόεδρος Δ.Σ.

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΡΑΕ έθεσε σε δημόσια διαβούλευση ένα αρχικό σχέδιο αναδιοργάνωσης του Μηχανισμού Διασφάλισης Επαρκούς Ισχύος (ΜΔΕΙ) στη χώρα μας.

Στα πλαίσια διαμόρφωσης της πρότασής της σημείωσε πως έλαβε υπ' όψη της αφ' ενός την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πραγμάτωση της εσωτερικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και πλήρης αξιοποίηση της δημόσιας παρέμβασης» [C(2013) 7243 final/5.11.2013], καθώς και το σχετικό κείμενο εργασίας «Επάρκεια ισχύος στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας - Κατευθύνσεις σχετικά με τη δημόσια παρέμβαση» [SWD(2013) 438 final/5.11.2013], αφ' ετέρου την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2014-2020)» [2014/C 200/01].

Επίσης επισύναψε μελέτη του καθηγητή Π. Κάπρου με τίτλο “Reform of the Capacity Remuneration Mechanism in Greece”, η οποία διενεργήθηκε για λογαριασμό της και παραδόθηκε τον Ιούλιο του 2014, η οποία και φαίνεται να αποτελεί βάση της πρότασης της Αρχής.

Ο Ελληνικός Σύνδεσμος Εμπόρων και Προμηθευτών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΕΠΗΕ) στα πλαίσια της ενεργούς συμμετοχής του στα δρώμενα της Ελληνικής αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας κάνει μια συνοπτική παρουσίαση των θέσεων του με σκοπό να προχωρήσει σε αναλυτικότερη παρουσίαση των προτάσεων του όταν η ΡΑΕ και ο ΑΔΜΗΕ ολοκληρώσουν τις απαραίτητες μελέτες και παρουσιάσουν τα απαιτούμενα στοιχεία

2 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Το παρόν πλαίσιο περιλαμβάνει έναν «Μεταβατικό» μηχανισμό με τον οποίο προς εξασφάλιση της επάρκειας Ισχύος οι Προμηθευτές Ηλεκτρικής Ενέργειας με βάση το προφίλ κατανάλωσης των πελατών που εκπροσωπούν «αγοράζουν» Αποδεικτικά Διαθεσιμότητας Ισχύος (ΑΔΙ) από το σύνολο των μονάδων παραγωγής.

Η μεσοσταθμική τιμή αγοράς έχει οριστεί ρυθμιστικά στα 56.000 €/MW ανά έτος, η οποία αναλύεται ως εξής:

Οι Λιγνιτικές & Υδροηλεκτρικές Μονάδες Παραγωγής λαμβάνουν ένα ΑΔΙ αξίας €45,000 για κάθε MW διαθέσιμης ισχύος,

ενώ οι Μονάδες Φυσικού Αερίου λαμβάνουν δύο ΑΔΙ αξίας €45,000 για κάθε MW διαθέσιμης ισχύος προς πριμοδότηση της «ευελιξίας» που προσφέρουν στο σύστημα.

Όλες οι Θερμικές και Υδροηλεκτρικές μονάδες παραγωγής λάμβαναν μέχρι την 30/10/10 ένα ΑΔΙ ανά MW διαθέσιμης ισχύος ύψους €35,000. Το ποσό αυτό στη συνέχεια αυξήθηκε στις €45,000 μέχρι τον Ιούλιο του 2014, οπότε και αυξήθηκε ξανά στα σημερινά επίπεδα.

Ταυτόχρονα μέχρι τις 30/7/14 ήταν σε ισχύ ο Μηχανισμός Ανάκτησης Μεταβλητού Κόστους (ΜΑΜΚ) ο οποίος αποζημίωνε με επιπλέον ποσά την λειτουργία των μονάδων παραγωγής

Η αποζημιώσεις των μονάδων μέσω του ΜΑΜΚ ανήλθαν σε δυσθεώρητα ύψη την περίοδο 2011-2013, και ειδικά τον τελευταίο χρόνο, καθώς αδυναμίες του Μηχανισμού έγιναν αντικείμενο εκμετάλλευσης.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα το των σύνολο πληρωμών μέσω ΜΜΔΙ και ΜΑΜΚ να ξεπεράσει το 1 δις ευρώ το 2013.

Η αύξηση των αποζημιώσεων μέσω ΑΔΙ και ΜΑΜΚ συνέβησαν σε ένα περιβάλλον υπερεπάρκειας ισχύος στην ελληνική αγορά:

- χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο οικονομικός κανόνας προσφοράς και ζήτησης ο οποίος θα έπρεπε να καθορίζει σε μια απελευθερωμένη αγορά την αξία ενός προϊόντος,
- με απουσία εμπεριστατωμένων μελετών σχετικά με τις ανάγκες του συστήματος τις οποίες ήρθαν να καλύψουν οι αυξήσεις αυτές,
- χωρίς προσπάθεια ένταξης και αξιολόγησης των μέτρων αυτών στα πλαίσια της βελτιστοποίησης του κοινωνικού οφέλους

Ένα κρίσιμο αποτέλεσμα των παραπάνω αστοχιών των μηχανισμών αυτών ήταν η δημιουργία λανθασμένων σημάτων, τόσο όσον αφορά τις αναγκαίες για το Σύστημα επενδύσεις όσο και σε σχέση με τις ανάλογες αναγκαίες αποεπενδύσεις.

Είναι ενδεικτικό πως ο ΑΔΜΗΕ στα συμπεράσματα της Μελέτης Επάρκειας Ισχύος 2013-2020 που έχει δημοσιεύσει κάνει λόγο για «...υπερβολική προσφορά παραγωγικού δυναμικού» στις τρέχουσες συνθήκες, δεν προβλέπει προβλήματα στην αξιοπιστία του συστήματος, ούτε για το 2016, αλλά ούτε για το 2020,

Σημειώνει επίσης πως «...Η μείωση αυτή, σε συνδυασμό με το στοχαστικό χαρακτήρα της αιολικής παραγωγής δημιουργούν απαιτήσεις για ευέλικτες μονάδες άμεσης ανταπόκρισης (υδροηλεκτρικές, αντλητικές, αεροστροβλικές, κλπ.). Μονάδες συνδυασμένου κύκλου δύνανται επίσης να συμβάλουν, εφόσον όμως εμφανίζουν χαμηλά τεχνικά ελάχιστα, σε αντίθεση με αρκετές μονάδες ΣΚ που εγκαταστάθηκαν μετά το 2004 που λόγω της τεχνολογίας τους, εμφανίζουν υψηλά τεχνικά ελάχιστα, πράγμα αρνητικό σε ένα μελλοντικό σύστημα με υψηλή διείσδυση ΑΠΕ έντονης στοχαστικότητας.»

Περιγράφει δηλαδή η μελέτη του ΑΔΜΗΕ μια κατάσταση στην οποία μάλλον δεν υπάρχει ανάγκη επιπλέον ισχύος και αν υπάρξει μάλλον θα απαιτηθούν διαφορετικά χαρακτηριστικά λειτουργίας μονάδων για να την καλύψουν.

3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα σχετικά κείμενα που παρουσιάστηκαν θέτει ένα ξεκάθαρο πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να διενεργείται οποιαδήποτε ρυθμιστική παρέμβαση.

Τονίζει πως η Αρχές πρέπει να επιτρέπουν στις δυνάμεις της αγοράς να διαμορφώνουν το κατάλληλο πλαίσιο για επενδύσεις, επισημαίνοντας πως τα σήματα που δίνουν οι τιμές είναι κρίσιμα για την κινητοποίηση καταναλωτών και παραγωγών

Σημειώνει πως οι Αρχές πρέπει να διενεργούν περιοδικές αξιολογήσεις της επάρκειας ισχύος βασισμένες σε αντικειμενικά δεδομένα, ώστε να είναι εφικτή η ορθή καταγραφή των αιτίων και στη συνέχεια, αν αυτό είναι εφικτό, η απομάκρυνσή τους.

Τέλος, αναφέρει πως πρέπει να επιλέγονται οι παρεμβάσεις που προκαλούν τις μικρότερες δυνατές στρεβλώσεις τόσο στην εσωτερική αγορά, όσο και στο διασυνοριακό εμπόριο.

Οι παρεμβάσεις πρέπει να είναι cost-effective, η αξιολόγηση της επάρκειας ισχύος να είναι ειλικρινής και με διαφάνεια και να βασίζεται στον Διαχειριστή του Συστήματος

Η επίδραση του διασυνοριακού εμπορίου, της διαχείρισης ζήτησης και της εξέλιξης των ΑΠΕ πρέπει να ληφθούν υπόψη στην αξιολόγηση αυτή

Η αξιολόγηση πρέπει τέλος να έχει σαν στόχο να κάνει διαχωρισμό μεταξύ missing money και missing capacity. Να διακρίνει δηλαδή αν υπάρχει έλλειμμα στην πληρωμή των απαραίτητων υπαρχουσών μονάδων, λόγω αδυναμιών/στρεβλώσεων της αγοράς (missing money), ή αν υπάρχει ανεπάρκεια (ή στην αντίθετη περίπτωση υπερεπάρκεια) ισχύος (missing capacity). Στην περίπτωση υπερεπάρκειας η ΕΕ θεωρεί πως η αποζημίωση όλων ανεξαιρέτως των μονάδων θα είναι αντιπαραγωγική καθώς θα καθυστερήσει την έξοδο αναποτελεσματικών μονάδων από το σύστημα.

Είναι πολύ σημαντικό κατά την ΕΕ να μην υπάρξει κρατική υποστήριξη για την αποζημίωση χαμένου εισοδήματος ή λανθασμένων επενδυτικών επιλογών. Μόνο αν υπάρξει πραγματική απειλή για την επάρκεια ισχύος ή την ασφάλεια τροφοδοσίας μπορεί να αποτελέσει η οικονομική βιωσιμότητα μιας μονάδας θέμα δημόσιας συζήτησης.

4 ΠΡΟΤΑΣΗ ΡΑΕ

4.1 ΓΕΝΙΚΑ

Σχετικά με την πρόταση της ΡΑΕ, η προσπάθεια ανασχεδιασμού του ΜΔΕΙ αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για την δημιουργία ενός ορθολογικού πλαισίου λειτουργίας, το οποίο θα είναι απαλλαγμένο από τα προβλήματα και τις στρεβλώσεις τις οποίες δημιουργούσε το προηγούμενο πλαίσιο.

Θα είναι άστοχο αντί να συζητηθεί μια εκ βάθρων αλλαγή της υπάρχουσας κατάστασης να επιχειρηθεί η μονιμοποίηση ενός μεταβατικού μηχανισμού ο οποίος δημιουργήθηκε με άλλους στόχους σε άλλη οικονομική συγκυρία και με άλλα δεδομένα σχετικά με τη λειτουργία της Ελληνικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

4.2 ΣΚΟΠΟΣ

Η Αρχή θεωρεί πως ο νέος ΜΔΕΙ πρέπει να παρέχει τα μέσα για τη διασφάλιση μακροχρόνιας διαθεσιμότητας ισχύος, αλλά και τη μακροχρόνια δέσμευση των προμηθευτών στην αγορά.

Σε σχέση με τη διασφάλιση επάρκειας ισχύος γίνεται αναφορά στην παράγραφο 4.4.1, θα πρέπει όμως να τονιστεί πως ο μηχανισμός θα πρέπει να προσδιορίσει την μακροχρόνια ανάγκη (εάν υπάρχει), να περιγράψει τα χαρακτηριστικά της και να προσφέρει έσοδα σε όσες μονάδες μπορούν να την καλύψουν, στο βάθος χρόνου που απαιτείται, αλλά και κατά το ποσοστό που θα την καλύπτουν.

Επίσης η διατύπωση της πρώτης απαίτησης αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο επαναφοράς της επιβάρυνσης των διασυννοριακών ροών (εξαγωγών)

Σχετικά με την μακροχρόνια δέσμευση των προμηθευτών δεν δίνεται επαρκής εξήγηση γιατί πρέπει αυτό να αποτελεί επιδίωξη ενός ΜΔΕΙ. Η μακροχρόνια δέσμευση των προμηθευτών δεν είναι δυνατόν να επηρεάσει την επάρκεια ισχύος, καθώς η συμπεριφορά τους δεν επηρεάζει σε μακροχρόνιο ορίζοντα ούτε την προσφορά, ούτε τη ζήτηση. Η δε μακροχρόνια δέσμευση των καταναλωτών (όπως αναφέρεται στην παρ. 2.1 της πρότασης της ΡΑΕ), ανεξαρτήτως οικονομικών συνθηκών και ρυθμού ανάπτυξης της χώρας, αντί να συμβάλλει στο εξορθολογισμό της αγοράς, θα δημιουργήσει νέες στρεβλώσεις.

Βασική απαίτηση του ΜΔΕΙ σύμφωνα με της πρόταση της ΡΑΕ είναι να παρέχει τα μέσα αντιμετώπισης των αδυναμιών της αγοράς. Στην συνέχεια εξηγείται πως αυτό έχει **δυναμικά μεταβατικό χαρακτήρα**.

Εκ των πραγμάτων, ένας μόνιμος μηχανισμός διασφάλισης επάρκειας ισχύος θα πρέπει να είναι εν τη γενέσει του αποσυνδεδεμένος από τις αδυναμίες της αγοράς. Σε διαφορετική περίπτωση έχουμε την αντίφαση της δημιουργίας ενός «μόνιμου» μηχανισμού με «μεταβατικό» χαρακτήρα.

Με δεδομένο πως μια σειρά σημαντικών αλλαγών πρόκειται άμεσα ή σύντομα να υλοποιηθούν είναι κρίσιμο οποιεσδήποτε προσπάθειες αντιμετώπισης τρεχουσών στρεβλώσεων να γίνουν μετά από προσεκτική και τεκμηριωμένη ανάλυση και να έχουν απολύτως προσδιορισμένο χρόνο και εύρος ισχύος.

4.3 ΑΡΧΕΣ ΜΔΕΙ

Η προσπάθεια ένταξης στον ΜΔΕΙ βασικών αρχών σύμφωνα με τις υποδείξεις της ΕΕ σχετικά με την τεχνολογική ουδετερότητα, την μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της δυνατότητας διασυννοριακής συμμετοχής μας βρίσκουν απολύτως σύμφωνους.

Θα πρέπει όμως να τονιστεί πως η έννοια της τεχνολογικής ουδετερότητας δεν πρέπει να μας οδηγεί στο συμπέρασμα πως όλοι οι συμμετέχοντες πρέπει de facto να αμείβονται, αλλά πως όλοι μπορούν να διεκδικήσουν τη συμμετοχή τους στο μηχανισμό αν μπορούν να καλύψουν τις σαφείς και μακροχρόνιες ανάγκες, όπως αυτές προσδιορίζονται από το Διαχειριστή του Συστήματος.

Όσον αφορά τον επιμερισμό του κόστους, θα πρέπει, πριν την ανάλυση του πως θα επιμεριστεί, να τεθούν αρχές σε σχέση με τον τρόπο προσδιορισμού του. Το οποιοδήποτε κόστος που πρόκειται να επιβαρύνει την κοινωνία πρέπει να καλύπτει συγκεκριμένες ανάγκες, κοστολογημένες βάσει, όχι αναποτελεσματικών πρακτικών τις οποίες μπορεί να έχουν χρησιμοποιηθεί, αλλά βάσει εύλογων μεγεθών και καλών πρακτικών όπως αυτές εφαρμόζονται στο διεθνές ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Επιπλέον, μετακύλιση κόστους ανεξάρτητα από τη δυνατότητα της κοινωνίας να το απορροφήσει δεν είναι επίσης εφικτή, γιατί θα οδηγήσει σε σημαντικότερα προβλήματα από αυτά που προσπαθεί να επιλύσει.

4.4 ΝΕΟΣ ΜΔΕΙ

Είναι σημαντικό να γίνει διαχωρισμός πραγματικών μακροπρόθεσμων απαιτήσεων επάρκειας ισχύος και της καθημερινής λειτουργίας του Συστήματος Ηλεκτρικής Ενέργειας. Ενώ το πρώτο αποτελεί την βασική επιδίωξη ενός ΜΔΕΙ το δεύτερο αναφέρεται σε άλλους μηχανισμούς της αγοράς που είτε

υπάρχουν (αγορά εφεδρείας) και πρέπει να προσαρμοστούν, είτε πρέπει να δημιουργηθούν (balancing , intraday markets).

Είναι λάθος να ενταχθούν στον ΜΔΕΙ λειτουργίες που δεν τον αφορούν. Στο πλαίσιο αυτό θεωρούμε πως θα ήταν ρυθμιστικά ορθότερο οι λειτουργίες Ευελιξίας, Απόκρισης Ζήτησης, Ψυχρής Εφεδρείας, να ενταχθούν στους μηχανισμούς της αγοράς εφεδρείας ή/και στους αναμενόμενους μηχανισμούς balancing και intraday

Τέλος θεωρούμε πως τόσο οι διασυνδέσεις όσο και η δυνατότητα των ΑΠΕ να συνεισφέρουν στον μακροχρόνιο σχεδιασμό δεν έχουν αναλυθεί αρκετά.

Ειδικότερα και σε σχέση με τις προτεινόμενες υπηρεσίες:

4.4.1 ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΙΣΧΥΟΣ

Σχετικά με τον βασικό και προφανή στόχο του ΜΔΕΙ, την επάρκεια διαθέσιμης ισχύος, προτείνεται από την Αρχή να λαμβάνουν αποζημίωση μέσω του ΜΔΕΙ όλες οι συμβατικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής.

Ουσιαστικά πρόκειται για συνέχεια της παρούσας κατάστασης όπου καθορίζεται ρυθμιστικά η αποζημίωση/MW διαθέσιμης ισχύος χωρίς να λαμβάνονται υπόψη η πραγματική διαθεσιμότητα των μονάδων, η μελλοντική διαθεσιμότητα των μονάδων στο πλαίσιο του 10ετούς πλάνου που εκπονεί ο ΑΔΜΗΕ, οι αποσβέσεις των μονάδων και η πραγματική ανάγκη επάρκειας ισχύος του συστήματος.

Συνεχίζεται να μην λαμβάνεται υπόψη η υπερεπάρκεια ισχύος η οποία παρατηρείται στην ελληνική αγορά, η οποία προβλέπεται να αυξηθεί μέσω της λειτουργίας της Μονάδας ΦΑ Συνδυασμένου Κύκλου Μεγαλόπολη V ονομαστικής ισχύος 811 MW, της Υδροηλεκτρικής Μονάδας του Ιλαρίωνα και της αυξανόμενης διείσδυσης των ΑΠΕ στην ελληνική αγορά.

Επίσης, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για την δημιουργία μιας απελευθερωμένης Αγοράς Διαθεσιμότητας Ισχύος στην οποία οι τιμές θα καθορίζονται με τους νόμους προσφοράς-ζήτησης αλλά προκύπτει ότι οι τιμές θα συνεχίζουν να ορίζονται ρυθμιστικά.

Ο τελικός καταναλωτής στη συγκεκριμένη περίπτωση δεν έχει κανένα όφελος και συνεχίζει να επιβαρύνεται μέσω του προμηθευτή του με κόστη τα οποία δεν ανταποκρίνονται στην παρούσα οικονομική συγκυρία και στην πραγματική κατάσταση του ελληνικού συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας.

Για όλα τα παραπάνω, η πρόταση της ΡΑΕ απομακρύνεται σημαντικά από τις επιδιώξεις της ΕΕ και του πλαισίου που έχει θέσει όπως αναφέρεται στην παρ. 3.

4.4.2 ΕΥΕΛΙΞΙΑ

Σχετικά με την αποζημίωση ευελιξίας, έχουμε ουσιαστικά την μετατροπή της απόδοσης διπλάσιου αριθμού ΑΔΙ στις μονάδες ΦΑ σε έναν μηχανισμό κατά τον οποίο οι συγκριμένες μονάδες θα λαμβάνουν επιπλέον αποζημίωση ρυθμιστικά για τη δυνατότητα μεταβολής της παραγωγής τους με τρόπο που παραπέμπει στον Μεταβατικό Μηχανισμό Κάλυψης του Μεταβλητού Κόστους παραγωγής.

Πρακτικά, οδηγούμαστε στην εισαγωγή ενός μηχανισμού ο οποίος έρχεται να αντικαταστήσει τον ΜΑΜΚ λίγες εβδομάδες μετά την κατάργησή του.

Προβλέπεται επίσης μεταβλητή συνιστώσα αποζημίωσης για επενδύσεις σε έργα προσαρμογής των μονάδων. Προβλέπεται δηλαδή αποζημίωση για την προσπάθεια βελτίωσης των μονάδων ώστε να λαμβάνουν αποζημίωση!

Ο τελικός καταναλωτής και σε αυτή τη περίπτωση δεν έχει κανένα όφελος από τη στιγμή που στη πράξη επιδοτεί τη λειτουργία μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας οι οποίες π.χ. το μήνα Ιούλιο 2014 σύμφωνα με το μηνιαίο δελτίο ΗΕΠ του ΛΑΓΗΕ συμμετείχαν στον ΗΕΠ με το 15,6% της συνολικής παραγωγής (615,989 GWh).

Είναι θεμιτό να αναρωτηθεί ο καταναλωτής το λόγο για τον οποίο καλείται να καλύψει ένα κόστος περί τα 80.000 €/ΜW/έτος για 4.906 MW μονάδων φυσικού αερίου τη στιγμή που τον μήνα με την παραδοσιακά υψηλότερη ζήτηση (κατά τον οποίο μάλιστα πραγματοποιήθηκαν απεργιακές κινητοποιήσεις στις μονάδες παραγωγής της ΔΕΗ), οι συγκεκριμένες μονάδες έδωσαν στο σύστημα το 16,9% της ονομαστικής παραγωγής τους. Η επιδότηση προς αυτές τις μονάδες ύψους περίπου 310.000.000 €/έτος είναι πολύ περισσότερο κρίσιμο να αξιολογηθεί στη παρούσα οικονομική συγκυρία και προς όφελος της κοινωνίας.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί πως σωστά η ΡΑΕ εισαγάγει τον νέο όρο 'Ευελιξία'. Μία σωστά ρυθμισμένη αγορά ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να αποζημιώνει σε βραχυχρόνιο επίπεδο την ευελιξία που προσφέρουν οι μονάδες στο σύστημα. Ωστόσο, πρέπει να ορίσουμε ποια είναι η υπηρεσία, πώς μετράται και πώς αποζημιώνεται.

α) Ποια είναι η υπηρεσία: Από μία σύντομη αναζήτηση της παρεχόμενης υπηρεσίας σε χώρες του εξωτερικού, η ευελιξία συνίσταται στο ρυθμό ανόδου / καθόδου κάθε μονάδας, ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες του Διαχειριστή για την παρακολούθηση του φορτίου του συστήματος, και συνήθως απαντάται και αμείβεται ως επικουρική υπηρεσία (ancillary service). Αξίζει, λοιπόν, να διερευνηθεί αν ο προτεινόμενος μηχανισμός αποζημίωσης της «multi hour» υπηρεσίας παροχής ευελιξίας έχει εφαρμοστεί σε κάποια άλλη αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, και με ποιον τρόπο έχει εφαρμοστεί.

β) Πώς μετράται: Από το (α) συνάγεται ότι η καταμέτρηση της ευελιξίας δε γίνεται με μονάδες ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας (MWh) αλλά σε ρυθμό ανόδου / καθόδου που δίνει κάθε μονάδα στο σύστημα. Η αποζημίωση με μονάδες ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας ενδέχεται να οδηγήσει σε διπλοπληρωμές για την ίδια υπηρεσία (παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας).

γ) Πώς αποζημιώνεται: Στη μελέτη που κατέθεσε η ΡΑΕ αναφέρεται ότι η πληρωμή της ευελιξίας πρέπει να γίνει με τη διαφορά του μακροχρόνιου οριακού κόστους (long-run marginal cost) ενός σταθμού ανοιχτού κύκλου (OCGT) πλην το μεταβλητό κόστος (ουσιαστικά βραχυχρόνιο οριακό κόστος) μίας μονάδας κλειστού κύκλου (CCGT). Ωστόσο, με βάση τις αρχές της οικονομικής θεωρίας, το μακροχρόνιο οριακό κόστος των σταθμών CCGT και OCGT είναι πολύ κοντά (αν όχι να συμπίπτουν), οπότε τελικά προτείνεται η αποζημίωση των μονάδων με τη διαφορά μεταξύ του μακροχρόνιου και του βραχυχρόνιου οριακού κόστους των μονάδων CCGT.

Ωστόσο, η διαφορά αυτή, που αντιστοιχεί στα ετήσια σταθερά κόστη των μονάδων παραγωγής, θεωρητικά πρέπει να καλυφθεί από το πρώτο τμήμα του μηχανισμού διασφάλισης επαρκούς ισχύος (capacity availability). Επομένως, πιθανή πληρωμή της παρεχόμενης ευελιξίας με τη διαφορά μεταξύ του μακροχρόνιου και βραχυχρόνιου οριακού κόστους παραγωγής των μονάδων CCGT θα οδηγήσει σε

διπλή ανάκτηση του κόστους αυτού (μόνο όμως κατά το τμήμα της παρεχόμενης υπηρεσίας ευελιξίας, επομένως η πληρωμή τελικά θα είναι λιγότερη από τη διπλάσια).

4.4.3 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ

Η αποζημίωση σχετικά με τα στρατηγικά αποθέματα μέσω σύναψης συμβάσεων ψυχρής εφεδρείας είναι θεμιτή εφόσον κριθεί από τον ΑΔΜΗΕ ότι είναι αναγκαία για τη λειτουργία του συστήματος, δεν θα έπρεπε όμως να περιλαμβάνεται στον Μηχανισμό Διασφάλισης Επάρκειας Ισχύος, ειδικά αν υποθέσουμε ότι ένας ΜΔΕΙ πρέπει μελλοντικά να οδηγήσει σε μια απελευθερωμένη και όχι ρυθμιστική Αγορά Ισχύος.

4.4.4 ΑΠΟΚΡΙΣΗ ΖΗΤΗΣΗΣ

Η αποζημίωση για τις υπηρεσίες διακοψιμότητας επίσης δεν υπάρχει λόγος να συμπεριλαμβάνεται σε έναν μηχανισμό διασφάλισης επάρκειας ισχύος αλλά στην αγορά εξισορρόπησης ισχύος, που θα έπρεπε να αποτελεί μέρος της χονδρεμπορικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Σε μία τέτοια αγορά, θα έπρεπε να υπάρχει δυνατότητα των καταναλωτών (κυρίως βιομηχανιών) να υποβάλλουν προσφορές τόσο για τριτεύουσα εφεδρεία (capacity payment) όσο και για ενέργεια εξισορρόπησης (balancing energy), ώστε να αμείβονται τόσο για τη δυνατότητά τους να περικόψουν φορτίο, όσο και για την πραγματική περικοπή φορτίου, που μπορεί να τους ζητηθεί κοντά στον πραγματικό χρόνο.

Ωστόσο η διακοψιμότητα ως εργαλείο αντιμετώπισης καταστάσεων που θέτουν σε κίνδυνο το Σύστημα Ηλεκτρικής Ενέργειας είναι χρήσιμη και επιπλέον συμβάλλει στην ανταγωνιστικότητα της ελληνικής βιομηχανίας κάτι το οποίο είναι σημαντικό στη παρούσα οικονομική συγκυρία. Παρόλα αυτά τίθεται το ερώτημα: το μέτρο της διακοψιμότητας θα βγει από το μηχανισμό διαθεσιμότητας επαρκούς ισχύος όταν η χονδρεμπορική αγορά γίνει συμβατή με το αποκαλούμενο “Target Model”, ή θα συνεχίσει να υπάρχει και μετά, ουσιαστικά οδηγώντας σε διπλοπληρωμές από τους τελικούς καταναλωτές προς την βιομηχανία για την ίδια υπηρεσία;

5 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Η διαμόρφωση εξειδικευμένων προτάσεων χωρίς την ύπαρξη αναλυτικής μελέτης από τον ΑΔΜΗΕ, κοστολογικών στοιχείων και χωρίς συγκεκριμένα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης των υπολοίπων δράσεων (, balancing, intraday, reserves market, coupling κ.ο.κ.) δεν είναι εφικτή σε αυτό το σημείο.

Οι προτάσεις του συνδέσμου σε επίπεδο γενικών κατευθύνσεων είναι οι εξής:

Ο ΜΔΕΙ πρέπει:

- να αναφέρεται σε μακροχρόνιες ανάγκες του συστήματος
- να καλύπτει τις απαιτήσεις της ΕΕ
- να επιδιώκει την μεγιστοποίηση του κοινωνικού οφέλους
- να βασίζεται ως επί το πλείστον σε μηχανισμούς αγοράς

να αποζημιώνει όποιον παρέχει συγκεκριμένες υπηρεσίες που καλύπτουν συγκεκριμένες ανάγκες στον χρονικό ορίζοντα που απαιτείται το τίμημα οποιασδήποτε αποζημίωσης να είναι εύλογο βάσει διεθνών καλών πρακτικών και της ικανότητας της κοινωνίας να το απορροφήσει. Οι προηγούμενες

προβληματικές πρακτικές των μεταβατικών μηχανισμών δεν μπορούν και δεν πρέπει να αποτελέσουν τη βάση πάνω στην οποία θα δομηθεί ο νέος.

Ειδικότερα προτείνουμε:

- Την άμεση υλοποίηση εξειδικευμένης μελέτης από τον ΑΔΜΗΕ με ορίζοντα 10ετίας. Σε αυτή τη μελέτη θα πρέπει να συνυπολογίζονται οι πραγματικές διαθεσιμότητες των μονάδων, οι αποσβέσεις και αποσύρσεις παλαιών μονάδων, η είσοδος καινούργιων μονάδων, η διείσδυση των ΑΠΕ και η πρόβλεψη ζήτησης. Θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη η είσοδος νέων τεχνολογιών (που π.χ. μπορεί να βελτιώσουν την ευστάθεια των ΑΠΕ ή λειτουργούν ως αποθήκες ενέργειας) και η επίδραση των ρυθμιστικών αλλαγών καθώς προχωρούμε προς το target model.
- Το σαφή προσδιορισμό των μελλοντικών αναγκών επάρκειας ισχύος (μέγεθος, τεχνικά χαρακτηριστικά, βάθος χρόνου).
- Την διενέργεια gap analysis μεταξύ της σημερινής κατάστασης και της μελλοντικής.
- Την ταξινόμηση των ελλειμμάτων σε κατάλληλα προϊόντα με σαφή προσδιορισμό των τεχνικών χαρακτηριστικών που απαιτούνται για την κάλυψή τους. Μόνο όσες μονάδες διαθέτουν τα απαραίτητα χαρακτηριστικά να μπορούν να συμμετάσχουν στις διαδικασίες λήψης της αποζημίωσης.
- Την δημιουργία μηχανισμού αγοράς όπου θα γίνεται η διαπραγματεύσή τους. Εάν επιλεγεί ένας ρυθμιστικός ΜΔΕΙ αυτός δεν θα πρέπει να είναι μόνιμος. Θα πρέπει σταδιακά να καταλήξει στην δημιουργία μιας Αγοράς Ισχύος στην οποία οι Παραγωγοί Ηλεκτρικής Ενέργειας θα διαθέτουν τα ΑΔΙ στους Προμηθευτές. Η τιμή πρέπει να καθορίζεται με βάση τους νόμους προσφοράς – ζήτησης από την Αγορά και να αντικατοπτρίζει τη πραγματική εικόνα όσον αφορά την επάρκεια ισχύος στο ελληνικό σύστημα.
- Αποζημίωση μέσω του ΜΔΕΙ, της υποστήριξης συγκεκριμένων αναγκών όπως έχουν προσδιοριστεί από σχετική μελέτη και όχι του υπάρχοντος συστήματος ως έχει. Δεν δύναται π.χ. μονάδα η οποία προβλέπεται να αποσυρθεί σε 2-3 έτη να λαμβάνει αποζημίωση για την επάρκεια ισχύος του συστήματος σε ορίζοντα 10ετίας. Είναι κρίσιμο ο νέος ΜΔΕΙ να μπορεί να παρέχει τα κατάλληλα επενδυτικά σήματα οδηγώντας σε επενδύσεις στις κατάλληλες τεχνολογίες, ή σε αποεπενδύσεις από τεχνολογίες που βρίσκονται σε υπερεπάρκεια ή δεν μπορούν πλέον να καλύψουν επαρκώς τις ανάγκες του Συστήματος.
- Αποζημίωση μονάδων μόνο στο επίπεδο που δεν μπορούν να ανακτήσουν τα κόστη τους από τον ΗΕΠ ή άλλους μηχανισμούς που μπορεί να είναι σε ισχύ.
- Ο μηχανισμός πρέπει επίσης να επιβραβεύει την αποτελεσματική λειτουργία και να δημιουργεί αντικίνητρα σε πρακτικές λειτουργίας που αποκλίνουν από τις βέλτιστες.
- Αξιολόγηση του συνολικού κόστους των προτεινόμενων μέτρων σε σχέση τόσο με το προσδοκώμενο όφελος, όσο και με την ικανότητα του κοινωνικού συνόλου να το απορροφήσει

βάσει στοιχείων τα οποία είναι ακριβή, τεκμηριωμένα και προσβάσιμα από τους συμμετέχοντες.

- Ο ΜΔΕΙ θα πρέπει να καλύπτει μόνο απαιτήσεις που συνδέονται άμεσα με τη διαθεσιμότητα ισχύος. Οτιδήποτε δε σχετίζεται άμεσα (όπως ευελιξία ή στρατηγικά αποθέματα) θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο ξεχωριστής διαβούλευσης και να αντιμετωπιστεί ξεχωριστά και σε συνάρτηση με την ευρύτερη αναδιοργάνωση της εγχώριας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.
- Σε περίπτωση επιλογής ρυθμιστικού ΜΔΕΙ το τίμημα που θα κληθούν να πληρώσουν οι συμμετέχοντες θα πρέπει να προϋπολογίζεται σε ετήσια βάση (σταθερό ποσό σε €/MWh), να ανακοινώνεται πριν την έναρξη του έτους και οποιεσδήποτε διαφορά να συνυπολογίζεται στον προσδιορισμό του τιμήματος της επόμενης περιόδου.
- Να αποφευχθεί η όποια επιβάρυνση των εξαγωγών καθώς έχει αποδειχτεί ότι αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στις εξαγωγές χωρίς να προσφέρει ουσιαστικό κοινωνικό όφελος.
- Να εφαρμόζεται με απόλυτη διαφάνεια και συνεχή έλεγχο της ΡΑΕ προς αποφυγή περιπτώσεων καταχρηστικής συμπεριφοράς, (όπου π.χ. Μονάδες εισπράττουν αποζημιώσεις χωρίς να είναι πραγματικά διαθέσιμες).

Η ΡΑΕ θα πρέπει επίσης να θέσει σαφές χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των συγκεκριμένων δράσεων και να ορίσει σαφώς το μεταβατικό καθεστώς μέχρι την υλοποίησή του.

6 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η διαμόρφωση ενός ορθολογικού και καλά σχεδιασμένου ΜΔΕΙ αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για τη βιωσιμότητα της Ελληνικής Αγοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Γι' αυτό το λόγο είναι σημαντικό να μην αποτελέσει απλώς την επέκταση του ισχύοντος Μεταβατικού ΜΔΕΙ, ο οποίος δημιουργήθηκε σε άλλη οικονομική και κοινωνική συγκυρία, καθώς και σε σημαντικά διαφοροποιημένες συνθήκες προσφοράς και ζήτησης.

Η σημερινή υπερεπάρκεια ισχύος δίνει τη δυνατότητα στη ΡΑΕ να προχωρήσει σε προσεκτικό σχεδιασμό ενός μηχανισμού που αντιμετωπίζει τις μελλοντικές προκλήσεις μεγιστοποιώντας το κοινωνικό όφελος σεβόμενος το πλαίσιο αρχών της ΕΕ.

Είναι σημαντικό να υλοποιηθεί το συντομότερο δυνατό η εξειδικευμένη μελέτη του ΑΔΜΗΕ ώστε να προσδιοριστούν οι ανάγκες βάσει των οποίων θα δομηθεί ο μηχανισμός αυτός και να υπάρξει ανταλλαγή απόψεων επί συγκεκριμένων δεδομένων.